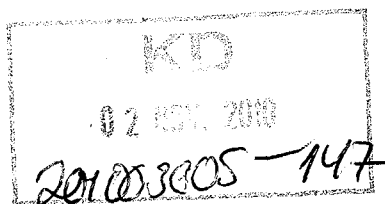

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT**

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
201003005

Vår ref.
201008023- /AWO

Dato
26.10.2010

Høring — NOU 2010:7 — Mangfold og mestring — Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 21. juni 2010 med vedlegg.

Justisdepartementet har følgende merknader:

Til punkt 9.6

I punkt 9.6 skriver utvalget: *"I tillegg må skole kunne samarbeide godt med et støttenettverk utenfor skolen, bestående av bl.a. oppfølgingstjenesten, barnevernet og NAV."*

Vi anser skolen som en svært viktig arena for å forebygge ny kriminalitet, og en av friomsorgens oppgaver er å jobbe kriminalitetsforebyggende med unge domfelte. De fleste av ungdommene som dømmes til samfunnsstraff går på videregående skole, og mange av ungdommene er på vei til å falle ut av det skoletilbudet de har i den perioden de har kontakt med friomsorgen. Erfaringsmessig har disse elevene falt tidlig ut av grunnskolen, og de har derfor ikke hatt en kontinuitet i skolegangen. Følgelig er det viktig for friomsorgen å knytte kontakt med den skolen som domfelte går på, for å mobilisere, støtte og bryte opp de negative handlingsmønstrene hos domfelte. Samarbeidet med skole og øvrig hjelpeapparat er helt sentralt for å oppnå dette.

Friomsorgen har også tiltak som kan være med på å støtte opp under de utfordringer elevene sliter med, eksempelvis russamtale, samtalegruppe i regi av Alternativ til Vold og et motivasjonsprogram for jenter (VINN).

Vi savner en nærmere drøfting av dagens opplæringstilbud for minoritetsspråklige som

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 42

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org. nr.: 972 417 831

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 95 34

Saksbehandler
Anders Schiøtz Worren
22 24 53 01

har opphold i institusjon, som for eksempel sykehus, barneverninstitusjon eller fengsel. Denne gruppen innsatte har et særlig behov for tilrettelagte tilbud for å kunne mestre et liv utenfor institusjonen. Dette gjelder særskilt innsatte mellom 15 og 18 år. Det sitter til enhver tid omkring ti barn i fengsel, og over halvparten av disse er fremmedspråklige. Disse blir i dag tilbudt tilnærmet de samme undervisningsoppleggene som voksne innsatte får.

Det er fylkesmannen i Hordaland som administrerer fengselsundervisningen i tilnærmet alle fengsler i Norge, og det er den kommunen som fengselet/institusjonen ligger i, som leverer undervisningstjenester. Under dagens ordning er det ikke avsatt egne øremerkede ressurser til å gi barn og unge i fengsel – som har elevrettigheter – et tilpasset individuelt opplegg. Kriminalomsorgens erfaring er at denne gruppen innsatte ikke profiterer på klasseromsundervisning. Det kan skyldes store "hull" i kunnskapsnivået, lav motivasjon og/eller atferdsproblemer som kan forsterkes i en klasseromssituasjon.

I henhold til barnekonvensjonen artikkel 37, bokstav c, annet punktum, skal ikke barn og unge sone sammen med voksne innsatte. Kriminalomsorgen arbeider med å gi disse barna et eget sonings- og varetektstilbud. Det er derfor problematisk dersom disse barna ikke kan få et eget opplæringstilbud, atskilt fra andre eldre innsatte. For å sikre at de unge får oppfylt sin rett og mulighet til å meste livet sitt på en best mulig måte etter løslatelse, etterlyser vi et regelverk som prioriterer denne sårbare gruppen innsatte.

Til kapittel 11 - Opplæring spesielt organisert for voksne etter opplæringsloven

Det er i hovedsak tre grupper minoritetsspråklige i norske fengsler:

- Norske statsborgere med et annet morsmål enn norsk.
- Utenlandske statsborgere med oppholdstillatelse.
- Utenlandske statsborgere uten oppholdstillatelse, eventuelt også med utvisningsvedtak.

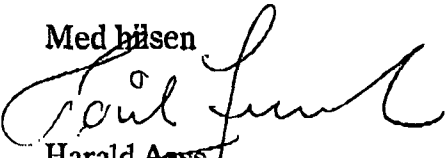
Retten til opplæring for de to første gruppene er nedfelt i norsk lov. For den siste gruppen må internasjonale konvensjoner og anbefalinger legges til grunn. Opplæring i kriminalomsorgen har hatt et sterkt rettighetsfokus knyttet til statsborgerskap og oppholdstillatelse. I svært mange fengsler sitter nå utenlandske statsborgere som ikke har eller vil få oppholdstillatelse. Gruppen kan av disse helt grunnleggende hensyn ikke overses i opplæringssammenheng.

I St.meld. nr. 27 (2004-2005) "Om opplæring innenfor kriminalomsorgen – Enda en vår", står det blant annet følgende:

"Selv om retten til opplæring er nedfelt både i internasjonale konvensjoner og anbefalinger og norsk lov, har opplæringstilbudene for utenlandske fanger vært preget av ulik praksis. Departementet går derfor inn for at retten til opplæring for utenlandske fanger må sikres, om nødvendig gjennom lov- og forskriftsverk for utdanningssektoren."

Det er behov for en innsats fra opplæringssektoren for utenlandske innsatte. Lokalt innebærer dette at fengselet i samarbeid med skolen tar initiativ til et samarbeid med voksenopplæringssentra og kommunenes introduksjonsprogram med tanke på kursvirksomhet tilpasset til ulike gruppene. For utenlandske innsatte må det satses spesifikt på relevant språkopplæring som fremmer kommunikasjon, kulturell forståelse og trygg samhandling innen fengselets rammer. En god språkopplæring for denne gruppen kan også ha betydning i arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme, jf. Regjeringens handlingsplan på området.

Med hilsen

for

Harald Aass
fagdirektør

Anders Schiøtz Worren
førstekonsulent